

• Культура радавой
памяці ў жыцці
каталіцкай парафіі •

Павел Булаты, магістар кіравання
РІВШ

Азін са спосабаў захавання памяці – захаванне яе ў сацыяльных інстытутах

Гэты спосаб рэалізуецца праз растаноўку разнастайных
маркераў у прасторы пэўных і трывалых устаноў:

Імя роду займае прастору.

Адзін з моцных сацыяльных інстытутаў у грамадстве ВКЛ –

Царква.

«...Верны ў малым і ў вялікім верны...»

Родавая памяць захоўвалася на розных узроўнях. Увага надавалася ў тым ліку і мікра-ўзроўню, захаванню родавай памяці ў вузкіх супольнасцях.

Перадусім – на ўзроўні царкоўных парафій.

ЗАХАВАННЕ ПАМЯЦІ

Праз візуалізацыю ў прасторы

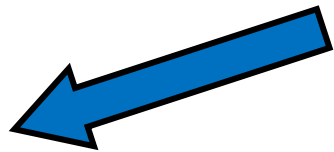
Праз усталяванне дзейнасці ў супольнасці

Ляхавіцкая каталіцкая парафія

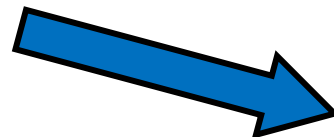
ахоплівала буйны маёнтак – Ляхавіцкае графства, якое належала прадстаўнікам эліты: Гаштольдам, Хадкевічам, Сапегам, Масальскім. Для некаторых прадстаўнікоў адзначаных сямей Ляхавічы былі рэзідэнцыя.

ЗАХАВАННЕ ПАМЯЦІ

Праз візуалізацыю
ў прасторы:

- 1) Тытул храма
- 2) Утрыманне алтароў і капліц
- 3) Літургічныя рэчы

Праз усталяванне
дзейнасці ў супольнасці

- 1) Спецыяльнае
набажэнства

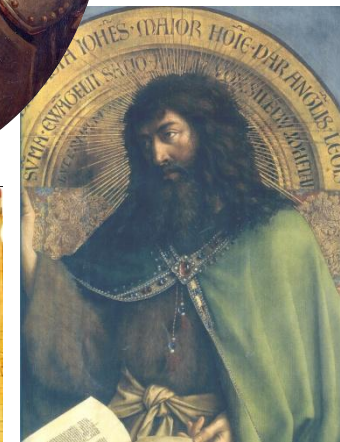
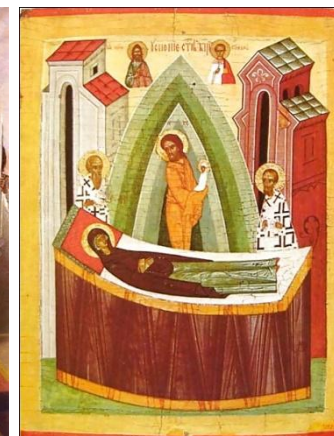
Тытул храма

Першы Ляхавіцкі касцёл быў узведзены ў **1535** г. па фундацыі Альбрэхта Гаштольда. Новаўзведзеная святыня была асвечаная ў гонар Святога Адальбэрта (Войцеха), які з'яўляўся нябесным патронам фундатара.

12 траўня 1602 г. Ян Караль Хадкевіч і яго жонка Соф'я Мілецкая далі фундушавы запіс на ўзвядзенне новага парафіяльнага касцёлу ў Ляхавічах з тытулам Узвіжання Крыжа Гасподняга, Унебаўзяцця Найсвяцейшай Панны Марыі, Святога Ян Хрысціцеля і Святой Сафіі.

ЯК БАЧЫМ, ФУНДАТАРЫ ЛЯХАВІЦКІХ КАСЦЁЛАЎ ЗАМАЦОЎВАЛІ ІМЯ СВАЙГО НЯБЁСНАГА ПАТРОНА Ў ТЫТУЛЕ ХРАМА

Усталяванне набажэнства

У выдадзеным касцёлу фундатарскім запісу, вызначаўся пэўны час, калі святары мусілі ладзіць спецыяльную імшу за фундатараў касцёла.

Фундошовым запісам **1602** г. ад Яна Караля Хадкевіча і яго жонкі вызначалася: што плябан кожны тыдзень, а менавіта ў сераду, павінен быў маліцца за дабрадзеяў касцёла. Імша ладзілася да **1780-х**.

Пры чарговым аднаўленні касцёла ў **1780-я** біскупам І. Масальскім была ўсталяваная новая традыцыя: набажэнствы за фундатара сталі праводзіцца два разы кожны тыдзень без пазначэння дня.

Алтары і капліцы

З тытулам нябёснага патрону

У 1600-я Хадкевічам быў закладзены алтар Святой Ганны (патронка дачкі), якім надалей апекавалася аднайменнае брацтва

У 1653 г. аканомам Ляхавіцкага графства Янам Казімірам Кнофам у касцёле быў закладзены алтар Св. Казіміра

З іншым тытулам

У 1650-я ўладальнікам Ляхавіцкага графства Казімірам Леонам Сапегам закладаецца алтар Святога Анёла Ахоўніка

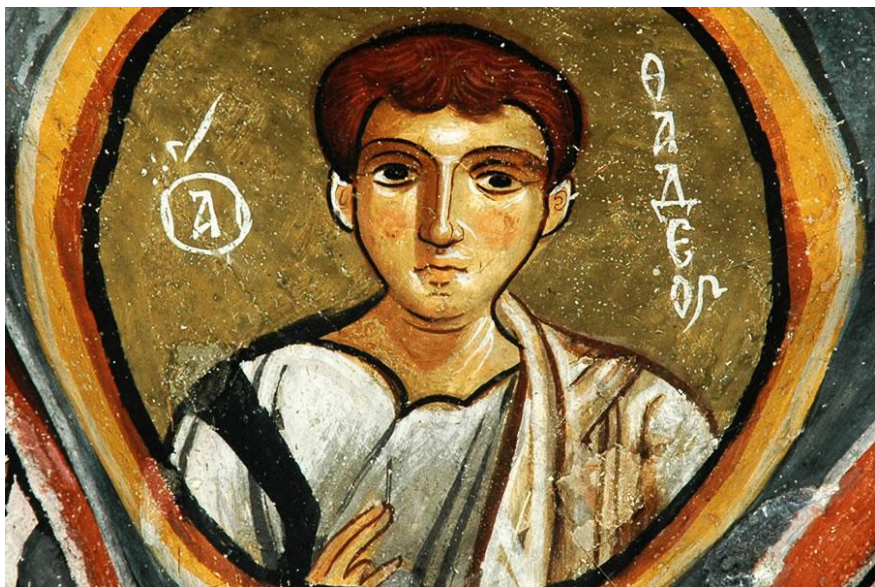
У 1650-я капліца ў гонар Панны Марыі з алтаром утрымлівалася на сродкі Мікалая Міхала Здановіча

Алтары і капліцы

У **1740-я** г. Наваградскім стражнікам Дамінікам Рэйтанам у Ляхавіцкім касцёле быў закладзены і ўтрымліваўся алтар Святога Апостала Тадэвуша, які з'яўляўся нябёсным апекуном яго маленькага сына Тадэвуша – будучага нацыянальнага героя Беларусі.

У Ляхавіцкім касцёле быў алтар у гонар патрона Тадэвуша Рэйтана, змяшчалася мемарыяльная дошка. Там жа, ён быў і пахаваны.

Ахвяраванні. Літургічныя рэчы

З актаў касцельных візітацый і інвентароў вядома, што ў Ляхавіцкім касцёле знаходзілася шмат літургічных рэчаў з геральдыкай і адзнакамі розных шляхецкіх сям'яў, а таксама ануітэты на ўтрыманне бажніцы. Агулам з 1602 па 1793 г. з Ляхавіцкім касцёлам у гэтым плане было звязана звыш некалькі дзесяткаў родаў.

Такім чынам, Ляхавіцкі касцёл як сацыяльны інстытут на мікра-узроўні з'яўляўся месцам захавання родавай памяці для шматлікіх сем'яў, прычым рознага сацыяльнага становішча: ад эліты да павятовай шляхты. Адбывалася гэта праз розныя маркеры, якія фіксаваліся ў прасторы: тытул святыні, адмысловыя набажэнствы за дабрадзеяў, тытулы алтароў і капліц, а таксама літургічныя ахвяраванні.

Са знікненнем старога Ляхавіцкага касцёла абарвалася і родавая памяць у прасторы

• Культура радавой
пам'яці ў жыцці
каталіцкай парафіі •

Павел Булаты, магістар кіравання
РІВШ